

zdravili novega predsednika zastopniki mestnih uradnikov, nižjih uradnikov, služiteljev in delavcev pod vodstvom direktorja Jančigaja. Predsednik jih je prosil, naj bodo v svojem delu korektni in jim je obljubil vso svojo pomoč, drugi dan pa je uradništvu s posebno okrožnico opozoril na točno in vestno službovanje ter na prijazno občevanje s strankami. Na prvi seji mestnega sveta dne 30. XII. so se konstituirali posamezni odbori, soglasno je bil odobren predlog, da mestni svet protestira proti monopolizaciji šolskih knjig, v tajni seji pa je bilo odpovedano službeno razmerje trem pogodbenim uradnikom, državnim upokojemcem.

Mestni statistični urad je izvršil štetje prebivalstva v priključenih občinah. Moste štejejo 7557 prebivalcev, Vič 7533, Zgornja Šiška 5147, Štepanja vas (in občina Dobrunje) 1176, priključenih del občine Ježica 1098 in del občine D. M. v Polju 108, skupaj torej 22.619 prebivalcev, tako da šteje Velika Ljubljana približno 85.000 prebivalcev in ima 8 župnij ter 1 kuracijo. V Ljubljani (brez okolice) je bilo l. 1935. zgrajenih 71 novih hiš s 192 stanovanji, adaptiranih pa 24 s 27 stanovanji. Vode je porabila Ljubljana z okolico 5,425.230 m³, elektrike pa 9,125.428 kilovatnih ur, pri čemer je dobavila elektrarna Česenj 5,570.870 kwh, KDE pa 3,554.558 kwh. Padavin je bilo 1525,7 mm. Umrlo je 1166 oseb, od njih domačinov 669, ostali so bili tuje v zavodih, rojenih je bilo 2146 otrok, domačinov 699, tako da znaša mortaliteta 10'50/00, nataliteta pa 10'90/00. Mestni fizikat je izdal o zdravstvenih razmerah v Ljubljani zelo pregledno in izčrpno poročilo. — Za cigarete in tobak sploh je potrošilo prebivalstvo l. 1935. lepo vsoto 33,361.000 Din. — Na seji obč. sveta dne 30. januarja je bilo sklenjeno: prositi kraljevsko vladu, da se vrne samoupravnim hranilnicam pravica do sprejemanja novih pupilarnih vlog in da se razveljavijo one določbe, ki predpisujejo oddajo pupilarnega denarja Državni hipotekarni banki; da bo mestna občina zaporedoma tri leta votirala po 900.000 Din za zgraditev občinske bolnice, ki jo bo zgradila, čim bo odpadel njen prispevek za drž. bolnico; da se ukine zgradarina za prave kmetovalce v območju mesta Ljubljane; da se bo Ljubljana skušala osamosvojiti kot samostojen cestni okraj. — Mestna občina je razgrnila svoj proračun za leto 1936/37., ki izkazuje 103,759.657 Din dohodkov in prav toliko izdatkov. Svojo proračunsko sejo je imel mestni svet 11. marca. Na proračune slovenskih avtonomnih mest se povrnemo, čim bodo odobreni od ministrstva financ.

Mariborski mestni svet je na svoji izredni seji 28. januarja sklenil znižati prejemke mestnim uradnikom na višino prejemkov državnih uradnikov. S tem bo prihranjenih letno 220.000 Din. Tudi je bilo sklenjeno znižati cene električnemu toku za trgovce v reklamne namene (za transparente in razsvetljavo izložb) za 50—75%. — Na seji mestnega sveta dne 28. februarja je bilo sklenjeno, da da mestna občina za zgradbo radijske oddajne postaje, ki je za Maribor nujno potrebna, brezplačno potreben prostor pri vodarni pri Teznu, gramoz in pesek; v imenu mestnega sveta bo vodil nadaljnja pogajanja »delovni odbor za zgradbo radijske postaje v Mariboru«; da se porabijo grajski prostori za muzej in za študijsko knjižnico, za potrebe mestnega sveta in za poslovne prostore in skladišča, ko bo ta sklep odobril spomeniški urad v Ljubljani, za kompenzacijo za brezplačne prostore, ki jih bo imela banovina v gradu za svoj arhiv, se zahteva od banovine prispevek za muzej in arhiv.

Ukinitev zasebnih klavnic. Mestni svet je v svoji seji 12. decembra 1935 sklenil obvezno uporabo mestne klavnice za klanje za javno porabo na vsem teritoriju mestne občine celjske.

Pogodba med KDE in mestno občino celjsko, ki je dobivala doslej elektriko iz Fale, je bila v začetku januarja podpisana in je dobavna cena za elektriko mnogo ugodnejša ter bo Celje odslej plačevalo povprečno 53 par na kw uro, dočim je znašala sedanja cena 75 p.

Na seji *celjskega* mestnega sveta 18. januarja je bilo sklenjeno: kupiti posestvo Kvaternikovih za ceno 1.390.000 Din, da se tam uredi mestna ubožnica; kupiti Kullichovo posestvo za garažo mestnih avtobusov ter sezidati delavski azil; odobreni so bili tudi za to potrebni krediti. Sklenili so se koraki, da se tlakuje cesta od Koprivnice do Dečkove ceste.

KRAJEVNI DOGODKI

LJUBLJANA

Reševalna postaja je v letu 1935. napravila 2837 voženj, od teh 790 izven ljubljanskega ozemlja.

Požarov, pri katerih so gasili mestni poklicni gasilci, je bilo l. 1935. 41, med temi 2 velika (pri Koslerju in v Vevčah).

Opazovalna postaja za veter. Sredi decembra 1935. je dobila Ljubljana na stolpu ljubljanskega gradu posebno opazovalno postajo za veter, opremljeno z avtomatom, ki samostojno beleži skozi 24 ur jakost in smer vetra. Tako bomo imeli v nekaj letih lepo zbirko diagramov, ki bodo pojasnjevali vetrovne razmere ljubljanske kotline.

Tujski promet v Ljubljani v l. 1935. Ljubljano je obiskalo l. 1935. 64.577 tujcev s 150.466 nočinami. Od teh jih je bilo 48.533 iz Jugoslavije, 4074 iz Avstrije, 2972 iz Italije, 2937 iz Češkoslovaške, 2373 iz Nemčije, ostali iz drugih držav. Med tuje niso vračunani tisoči udeležencev Evharističnega kongresa, ker ti po večini niso prenočevali v hotelih.

Društva. Ob koncu l. 1935. je bilo v Ljubljani 750 društev, črtanih je bilo 28, na novo prijavljenih pa 43.

Poštno-čepkovni promet. Število čepkovnih računov pri ljubljanski podružnici je lani naraslo od 6410 na 6736. Prirastek na čepkovnih vlogah pa znaša 12,000.000 Din (stanje ček. vlog 196.4 milij. Din).

Ustanovitev poklicne posvetovalnice v Ljubljani je obravnavala 21. jan. sklicana anketa na bankski upravi. Po poročilu inspekt. Presla se je formuliral sledeči predlog: ustanovi se naj poklicna posvetovalnica in posredovalnica le za trgovske in obrtniške vajence s centralo v Ljubljani in ekspozituro v Mariboru. Za finansiranje se naj obrne banka uprava tudi na mestna načelstva in posamezne korporacije.

Kmetijska poizkusna in kontrolna postaja, ki se je ustanovila l. 1898. in je doslej poslovala v nezadostnih prostorih, se bo, kakor kaže, v letu 1936. na novo uredila. Mestna občina je za zgradbo novega poslopja podarila lepo, 6000 m² veliko parcelo v bližini carinarnice, banska uprava je postavila v ta namen v proračun 100.000 Din in drž. uprava hoče skozi več let za zgraditev poslopjij dati po 200.000 Din.

Narodna galerija je imela 25. januarja občni zbor. O pomenu Narodne galerije je govoril predsednik Windischer. Zanimanje za njo bi bilo treba zanesti v vse sloje našega naroda. Narodna galerija bi morala biti visoko nad trenjem vsakdanjosti trajno v živi dotiki z narodom. Z gmotnimi žrtvami naj bi tisti, ki jim je sreča mila, pokazali umevanje tudi za žive umetnike. Obžalovati je, da so sredstva galerije tako skromna, zlasti ker je nujno potrebna zgradba za umetniške razstave.

Gospodarske konference 26. januarja v Trgovskem domu se je udeležilo ca. 1000 ljudi. Glavni govor je imel Gjur Jankovič, zlasti o nameranih javnih delih (železnicah, cestah) in o likvidnosti denarnih zavodov. Zelo tehtni poročili sta podala tudi minister Ulmanski (o položaju lesne industrije) in podguverner Lončević, ki je obljubil izboljšanje kreditne politike narodne banke. Skleptenih je bilo več resolucij o organizaciji zunanje trgovine, prometnih zvezah in tarifih, o zaščitni carini in razmerju drž. podjetij do zasebnih.

Bolniška blagajna samostojnih trgovcev se je ustanovila v Ljubljani 28. januarja 1936.

V *ljubljanški klavnici* se je promet l. 1935. izdatno dvignil, tako zlasti pri teletih in prašičih. Sploh je iz številk zadnjih let razvidno, da se okus Ljubljančanov vedno bolj razvija od govejega k svinjskemu mesu. Med zaklanimi prašiči je bilo 1988 namenjenih za izvoz v Nemčijo. Za izvoz v Anglijo so dali hrvatski trgovci v hladilnici zamrzniti 9 vagonov puranov, vsak vagon do 2000 puranov.

Žejna Ljubljana. Leta 1935. so Ljubljančani popili 3,052.000 l vina, t. j. 171 l manj kot leta 1934. Piva pa 678.000 l, t. j. 114 l več kot prejšnje leto. Poraba žganja pada naglo od leta do leta.

Ljubljanski želedec. Konzum perutnine je od l. 1934. znatno padel, porasel pa je konzum rib. Sadja so zaužili 3,137.000 kg, leto preje pa 3,577.000 kg. Tudi mleka so Ljubljančani manj zaužili: 5,669.000 l (6069 tisoč l). Na Ljubljančana pride povprečno 80 l mleka. Na dan pa zaužije Ljubljana ca. 18.000 l mleka. Porasel pa je konzum krompirja, zelja in repe — kar za 15 %.

Zasedanje banovinskega sveta se je začelo v nedeljo, 16. februarja. Predvsem se je obravnaval banovinski proračun. Zanimiva je bila zlasti razprava o elektrifikaciji banovine, ki je napredovala zlasti od l. 1930., za izvedbo celotnega elektrifikacijskega programa pa je bilo treba še 76 milj. Din. V KDE in druge manjše elektrarne je investiranih blizu 48 milj. Din. Obširneje se je razpravljalo zlasti o elektrifikaciji Dolenjske. Zelo živahna je bila tudi obravnava o javnih delih. Ureditev cestnega omrežja v banovini bi stala pol milijarde Din. Zelo temeljita in obsežna je bila debata o banovinskih socialnih ustanovah in o žalostnem stanju naših bolnišnic. Urejena so naša zdravilišča, ki napredujejo od leta do leta. Obsežna debata se je načela tudi o brezposelnosti in javnih delih.

Za častnega konzula poljske republike je bil že pred meseci imenovan konservator in član mestnega sveta dr. France Stelè. Konzulat je začel poslovati 3. februarja

Za popolnitev univerze, to je za ohranitev tehnične fakultete in za medicinsko fakulteto — obenem za povečanje in reorganizacijo državne bolnišnice je začela akademska mladina živahno akcijo. Akad. založba je izdala o tem vprašanju posebno brošuro.

V tem času smo obhajali obletnici rojstva dveh slovenskih pesnikov: 9. januarja 80-letnico rojstva Antona Aškercja, 6. marca pa 100-letnico rojstva Josipa Stritarja. Mestna občina bo obema postavila spomenik.

Za vseučiliško knjižnico so načrti in proračuni odobreni, licitacija je že razpisana in se bo knjižnica že letos začela graditi.

Vsdržavni 3. gostinski kongres bo v Ljubljani v dneh 3.—5. junija t. l. S kongresom bo zvezana gostinska razstava v prostorih velesejma, ki ji bo namen, pokazati javnosti razvoj in stanje gostinskega obrta v Sloveniji in poudariti njegov pomen za narodno gospodarstvo. Program razstave obsega zlasti: 1. zgodovinski razvoj gostinske obrti (stare listine, razglasi, diplome, literatura), 2. modeli in slike važnejših starih in sodobnih obratov s tipičnimi primeri za posamezne pokrajine, 3. notranja oprema, stara in nova, 4. zunanost obratov: stara znamenja, skulpture, vogalni kamni, napisi, 5. značilni naslovi gostiln, 6. gostinska znamenja: cagarji v naravi ali posnetkih, 7. modeli krajev z znamenitimi gostilnami, zvezanimi z večjimi zgodovinskimi dogodki in osebnostmi, 8. jedilni listi, izdani ob svečanih prilikah, 9. statistične tabele o gibanju obratov, o njih gostoti in obdavčenju, o umrljivosti in boleznih moškega in ženskega članstva in uslužbenstva, 10. gostinski tisk: časopisje, knjige, letaki, 11. tujski promet in gostinstvo, 12. alpinizem in gostinstvo, 13. gostinstvo in šušmarstvo, 14. gostinski vrtovi, 15. gostinstvo v letoviščih in zdraviliščih, 16. obrt, industrija in gostinstvo, 17. razstava pogrnenih miz, 18. razstava specialnih jedi, 19. razstava gostilniških vin. — Program

Anton Aškerc

Josip Stritar

je zelo obsežen in bo pokazal sedanjo našo gostilniško kulturo v najlepši luči, kakor tudi njeno zgodovinsko tradicijo. Želeli bi, da bi tudi ljubljanski tujsko-prometni svet pokazal v sliki in besedi naše stare, že izginule ljubljanske hotele in gostilne.

MARIBOR

Foto-klub v Mariboru. V četrtek, 9. januarja se je ustanovil v Mariboru Foto-klub.

Mariborska kaznilnica je štela konec l. 1935. za zamreženimi okni 471 obsojencev, od teh 26 dosmrtnih. V 10 letih (1925—1935) je bilo pogojno odpuščenih 570 kaznjencev, od teh pa je bil pogojni odpust preklican samo 21, ker so znova padli v pregrehe, 87 jih pa še prebiva na pogojnem dopustu. Od preobrata do danes je iz zavoda pobegnilo 100 kaznjencev, 77 je bilo izmed njih aretiranih, 10 se jih pa še skriva. Od ustanovitve kaznilnice (1889) je bilo v zavod sprejetih 13.463 obsojencev.

Preložitev ceste Maribor—Kamnica. Na proračunski seji je obravnaval mariborski cestni odbor tudi preložitev ceste Maribor—Kamnica. Pokazalo se je, da bi bila najprimernejša rešitev tega važnega cestnega vprašanja, da se cesta preloži ob Dravi mimo mariborskega otoka. Poleg modernega cestišča predvideva načrt, ki ga je banska uprava že odobrila, posebno pešpot ob cesti do otoka. Pri komisijski razpravi 11. januarja, ki jo je vodil podžupan Franjo Žebot, so pokazali prizadeti lastniki veliko razumevanje za preložitev ceste. Če se uresniči ta načrt, bo kopališče, ki je najlepše v srednji Evropi, zvezano z lepo cesto naravnost do mostu. Proračun stroškov znaša 1 in pol milijona Din in je cestni odbor že ustavil v letošnji proračun prvi obrok 300.000 Din.

Žejni Maribor. V letu 1935. se je po legalni poti potočilo v Mariboru 1,356.202 l vina, 404.287 l piva in 43.891 l žganja, torej na leto in glavo 52 l. Vina pa, ki ga prodajajo vinogradniki po hišah, računajo, da se je potočilo nad pol milijona litrov.

Tujsko-prometna zveza v Mariboru se je na plenarni seji 18. januarja obširno bavila s pogoji za letošnjo tujsko sezono, ki so zelo ugodni, zlasti z ozirom na to, da bo tujski promet v Italiji omejen radi draginje in vojne z Abesinijo. Sklenila je zlasti: 1. živahnejšo propagando na pomladnih velesejmih, 2. izdati reprezentativen prospekt v več jeziki in prospekte za posamezna zdravilišča. 3. Posebno dobrodošel bo novi Badiurov prospekt »Po Sloveniji« v nemškem jeziku. V Ptujju se bo ustanovila podružnica »Putnika«.

Kabel Beograd—Maribor namerava zgraditi poštno ministrstvo, tako da se mednarodni telefonski promet ne bo več izogibal naše države. Tudi ne bo kabel izpostavljen vremenskim neprilikam. Stal bo pa 180 milijonov Din, kar bo pa plačano s presežki dohodkov v 10 letih. Istočasno bo podaljšan avstrijski kabel od Wildona do meje.

Mariborski gasilci so najbolj zaposleni v državi. V Sloveniji je glede požarov na prvem mestu okraj Murska Sobotica, na drugem pa Maribor, desni breg. Čete gasilske župe Maribor desni breg so gasile lani pri 73 požarih, pri katerih je znašala škoda skoraj 3½ milijona Din.

CELJE

Regulacija Savinje. Meseca decembra 1935 se je dovršila prva etapa regulacije Savinje, počenši od Tremerja proti Celju na 2100 m dolgi progji. Stroški, h katerim so prispevali po določenem ključu država, banovina, občina ter oba okrajna cestna odbora, so znašali 2.386.609 Din. Da se korito Savinje razširi in poglobi, je bilo izkopanih 121.566 m³ zemlje in gramoza. Kolavdacija se je izvršila v dneh 25. decembra do 1. januarja. Druga etapa obsega 1 km dolgo proggo ob vodi navzgor proti Celju. Uspeh regulacije se je že sedaj razločno opazil, ker se je visoka voda nemoteno odtekala. Treba bi pa bilo najeti daljnoročno posojilo, da bi se regulacija do Celja s preložitvijo železniške proge pri celjskem ovinku mogla dovršiti v dveh do treh letih.

Društveno življenje v Celju. Vseh društev na teritoriji celjske občine je 112. Od teh 8 nemških, 3 društva so se med letom razšla, eno je bilo obnovljeno.

Regulacija Savinje. 12. januarja se je vršila v Celju konferenca za drugo etapo regulacije Savinje, za katero znašajo stroški 2.470.000 Din. Ob tej priliki je predložil gradbeni vodja ing. Mursa elaborat za vsa regulacijska dela od konca druge etape do promenadne brvi v mestnem parku. Stroški bi znašali 26 milj. Din, in sicer polovico za regulacijo Savinje, polovico pa za odstranitev obeh železniških mostov in preložitve proge. Zato je bilo sklenjeno, naj se predvsem zagotovi prispevek železniške uprave.

PTUJ

Na proračunski seji mestnega sveta so se poleg proračuna, na katerega se še povrnemo, čim bo odobren, obravnavala še nekatera druga zanimiva vprašanja. Z adaptacijo prostorov v dominikanskem samostanu, ki so bili dani v najem za tkalnico, se je že pričelo. Po projektu bodo za sedaj stavili v obrat 32 tkalnih strojev. V proračunski debati se je poudarjalo, kako potrebna je razširitev bolnišnice, ki jo naj bi izvršila banska uprava.

IZ KOMUNALNO-POLITIČNEGA IN TURISTIČNEGA ČASOPISJA

Naša samouprava. Časopis za finansijski život banovina i opština. Beograd 1935. Urednik Radovan Drašković, viši inšpektor min. finansija. Izhaja mesečno. — V letu 1935. je bilo priobčenih več preglednih člankov zlasti o stanju naših samoupravnih financ: Drašković, Stanje samoupravnih posojil v kraljevini Jugoslaviji; Računovodstvena in blagajniška služba pri naših samoupravah, Novi banovinski budžeti; Pregled o finansiranju naših samoupravnih teles; Finansiranje bodočih samouprav. Dr. Eugen Sladović iz Zagreba je priobčil več zanimivih člankov o nacionalno-socialistični občini, dr. Alfred Lajtner o komunalnih vprašanjih v raznih evropskih državah. Edini slovenski sotrudnik je dr. Leopold Grošel s člankom: o finansiranju samouprav (ali potom doklade na državne davke ali potom posebnih davčnih objektov).

Dr. Arnautovićev (Beograd) članek o mestnih financah in zakonu o mestnih občinah podčrtava važnost in nujnost zakona o samoupravnih financah. List opozarja sproti na najvažnejše zakone, prinaša stalno analize budžetov naših samouprav in zanimiv listek. Krog sotrudnikov je sicer še ozek, vendar se stalno širi. Želimo »Naši samoupravi« najlepší razvoj in jo priporočamo.

Sportsko-turistički Lloyd, zabavni putnički petnaestodnevni časopis, Beograd, Knežev spomenik 5, letno 72 Din, urejuje Voj. A. Mijoković. List je službeni organ Jugosl. turing-kluba, Srpskega planinskega in turističnega društva in Smučarskega kluba Beograd. S tem je že povedano, da ni namenjen inozemcem, ampak našemu domačemu občinstvu, zlasti potujočemu, ker je na razpolago v železniških vagonih. Informira o športu sploh, zlasti o beograjskem športu vseh panog, ima poseben gledališki pregled, goji feljton in humor in vsebuje zelo mnogo reklame. Oblika se je v teku zadnjega pol leta izdatno zboljšala, tako tudi papir. Smer lista in vsebine spoznamo n. pr. iz sestavkov lanske 22. številke: Boravak vodje nemačkog sporta von Čamera v Beogradu, Putnikov veliki decembarški izlet u Beč, Putnikov Božični izlet u Slovenačku i Austriju, Zima na Pohorju, Predratne sportske generacije, Spremanje naših smučara, Šta znači Olimpizam za nas, Koncertna sezona u Beogradu, God. skupština saveza skauta, Lovno jahanje, Pozorišni pregled, Povlastica u vožnji na železnicama, Umetnički događaji u Zagrebu, Privredni pregled, Otvaranje saobraćaja na pruzi Beograd-Pančevo. Sp. t. Lloyd se razvija v vsestransko informativen športski list.

Savremena opština, ki jo izdaja dr. Miloslav Stojadinović, je bila doslej subvencioniran organ Zveze mest kraljevine Jugoslavije, ki pa hoče odslej izdajati svoje neodvisno glasilo. Poleg principielnih člankov o komunalnih vprašanjih zastopa list zlasti tudi težnje občinskih uslužbencev. Do pred kratkim je pri listu sodeloval tudi S. Vidaković. V letniku 1935 je napisal praški socialni ideolog dr. Peter Zenkl članek o brezposelnosti (št. 1—2). Važen je tudi članek I. Obradovića, avtorja gradbenega zakona, o tem zakonu. Savremena opština se ozira tudi na probleme selskih občin. Izhaja sicer v 12 številkah, vendar običajno le šestkrat letno v dvojnih zvezkih. Je pa precej draga: 200 Din letno, za male občine in uslužbenice pa 100 Din. Uprava je v Alekse Nenadovića ulici št. 1.

POPRAVKI

Pri prvi in drugi razpredelnici starostne razdelitve prebivalstva Ljubljane po ljudskem štetju z dne 31. decembra 1880, objavljeni na strani 301. in 302. četrte številke preteklega letnika naše revije je treba pri prvi vstaviti nadpis »moški«, pri drugi pa »ženske«. Razen tega je pomakniti ves drugi stolpec obeh razpredelnic (»poročeni(e), v %, vdovce (vdovele), v %, ločeni(e), v%«) tako navzdol, da se nahajajo končne vsote (3440, 2677, 324, 252, 19, 015 ozir. 3409, 2538, 1396, 1039, 18 in 013) v isti črti s končnimi vsotami prvega stolpca, kar so pazljivi čitatelji itak sami že lahko popravili.

Na strani 28 pod sliko »Profesorski zbor novomeške gimnazije« beri prav: od leve na desno: Riedl, Hrovat, Nachtigall, Ogorek, Poljanec, Klemenčič, Pečar, Derganec. Spodaj: Brežnik, Vovk, Stanger, Fischer, Staudacher in Koprivšek.

»Kroniko« izdaja Mestna občina ljubljanska. Za izdajateljico odgovoren prof. Eugen Jarc, za uredništvo, upravo in inseratni del odgovoren Pavel Debevec. Tiska Učiteljska tiskarna, zanjo odgovoren Franc Štrukelj. — Ponatis člankov in slik dovoljen samo z dovoljenjem uredništva. Rokopisi se ne vračajo. »Kronika« izhaja 4 krat na leto in stane za vse leto Din 60—, za pol leta Din 30—, za četrt leta Din 15—. Za inozemstvo Din 100—. Posamezna štev. velja Din 30—. Naroča se: Mestno načelstvo, kulturni oddelek, Ljubljana.